

Total No. of Printed Pages—12

6 SEM TDC GEED (CBCS) 6.1/6.2/6.3

2 0 2 4

(May)

EDUCATION

(Generic Elective)

Paper : GE-6.1/6.2/6.3

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Paper : GE-6.1

(Education in Post-Independent India)

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগৰ সভাপতি কোন আছিল ?

Who was the Chairperson of University
Education Commission?

(b) ভাৰতীয় সংবিধানৰ প্ৰস্তাৱনাৰ এটা মূল বৈশিষ্ট্য উল্লেখ
কৰা।

Mention one main characteristic of the
Preamble of Indian Constitution.

(2)

(c) কোন শিক্ষা আয়োগে ভাৰতত সাধাৰণ বিদ্যালয় স্থাপনৰ পৰামৰ্শ দিছিল ?

Which Education Commission had recommended for the establishment of common school in India?

(d) মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগ, ১৯৫২-৫৩-এ চিহ্নিত কৰা মাধ্যমিক শিক্ষাৰ এটা আসোঁৱাহ উল্লেখ কৰা।

Mention one defect of secondary education as pointed out by Secondary Education Commission, 1952-53.

(e) ১৯৮৬ চনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষানীতিৰ এটা মুখ্য উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

Mention one main objective of National Policy on Education, 1986.

(f) জনাৰ্দন বেড্জী কমিটিৰ প্ৰতিবেদন ১৯৯১ৰ এটা গুণৰ বিষয়ে লিখা।

Write one merit of Janardhan Reddy Committee Report, 1991.

(g) RUSA-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো কি ?

What is the full form of RUSA?

(h) AICTE-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of AICTE.

24P/1009

(Continued)

(3)

2. তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা : 5×4=20

Write short notes on the following :

(a) প্ৰাক-শৈশৱকালৰ যতন আৰু শিক্ষা
Early childhood care and education

(b) পৰীক্ষা সম্পৰ্কত মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগৰ পৰামৰ্শাৱলী
Recommendations of the Secondary Education Commission in regard to examination

(c) ১৯৮৬ চনৰ ৰাষ্ট্ৰীয় শিক্ষা নীতিৰ ৰূপায়ণ
Implementation of National Policy on Education, 1986

(d) ৰাষ্ট্ৰীয় মাধ্যমিক শিক্ষা অভিযানৰ কাৰ্যাৱলী
Functions of Rashtriya Madhyamik Shiksha Abhiyan (RMSA)

3. ভাৰতীয় সংবিধানত থকা শৈক্ষিক ব্যৱস্থাসমূহ উল্লেখ কৰা। সাংবিধানিক ব্যৱস্থাসমূহ কাৰ্যকৰী কৰাৰ ক্ষেত্ৰত থকা প্ৰত্যাহ্বানসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 6+7=13

Mention the educational provisions in the Constitution of India. Explain the challenges towards implementation of constitutional provisions.

নাইবা / Or

বিশ্ববিদ্যালয় শিক্ষা আয়োগে বৃত্তিমূলক শিক্ষা আৰু শৈক্ষিক প্ৰশাসনৰ বিষয়ে কি পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছিল? বৰ্তমানৰ শিক্ষাত এই পৰামৰ্শাৱলীৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে লিখা। (5+5)+3=13

24P/1009

(Turn Over)

(4)

Discuss the recommendations of University Education Commission in regard to vocational education and educational administration. Write the influence of these recommendations on present education.

4. মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগ গঠনৰ উদ্দেশ্যসমূহ লিখা। এই আয়োগৰ মুখ্য পৰামৰ্শসমূহ আলোচনা কৰা। $3+10=13$

Write the objectives of the formation of Secondary Education Commission. Discuss the main recommendations of this Commission.

নাইবা / Or

- কোঠাৰী আয়োগক অন্য কি নামেৰে জনা যায়? শিক্ষাদানৰ পদ্ধতি, শিক্ষাৰ গাঁথনি আৰু নিৰ্দেশনা সম্পৰ্কে কোঠাৰী আয়োগৰ পৰামৰ্শবোৰ লিখা। $1+(4+4+4)=13$

What is the other name of Kothari Commission? Write the recommendations of Kothari Commission on methods of teaching, educational structure and guidance.

5. ঈশ্বৰভাই পেটেল কমিটি কিয় গঠন কৰা হৈছিল? এই কমিটিৰ প্ৰতিবেদনৰ বিভিন্ন পৰামৰ্শাৱলী আলোচনা কৰা। $3+10=13$

Why was the Ishwarbhai Patel Committee constituted? Discuss the different recommendations of Ishwarbhai Patel Committee Report.

(5)

6. ৰাষ্ট্ৰীয় উচ্চতৰ শিক্ষা অভিযানৰ উদ্দেশ্যবোৰ কি কি? ৰাষ্ট্ৰীয় উচ্চতৰ শিক্ষা অভিযানৰ কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা। $6+7=13$

What are the objectives of Rashtriya Uchchatar Shiksha Abhiyan? Discuss the functions of Rashtriya Uchchatar Shiksha Abhiyan.

নাইবা / Or

- সৰ্বশিক্ষা অভিযানৰ উদ্দেশ্য আৰু কাৰ্যাৱলী আলোচনা কৰা।

$6+7=13$

Discuss the objectives and functions of Sarva Shiksha Abhiyan.

(6)

Paper : GE-6.2

(Human Rights Education)

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8

Answer the following questions :

- (a) ভাৰতবৰ্ষত দলিত আন্দোলনৰ এটা কাৰণ লিখা।
Write one cause of Dalit Movement in India.
- (b) মানৱ অধিকাৰ ঘোষণাপত্ৰ কি?
What is Human Rights Declaration?
- (c) শিশু অপব্যৱহাৰ মানে কি?
What is meant by child abuse?
- (d) আঞ্চলিকতাবাদ কি?
What is regionalism?
- (e) মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ এটা পদ্ধতি লিখা।
Write one method of Human Rights Education.
- (f) UNESCO-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।
Write the full form of UNESCO.
- (g) TRP-ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।
Write the full form of TRP.
- (h) মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ প্ৰথম নীতিটো কি?
What is the first principle of Human Rights Education?

24P/1009

(Continued)

(7)

2. তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা : 5×4=20

Write short notes on the following :

- (a) মার্ক্সীয় তত্ত্ব আৰু মানৱ অধিকাৰ
Marxist theory and Human Rights
- (b) ১৯৮৬ চনৰ শিশু শ্ৰমিক সুৰক্ষা আৰু নিয়ন্ত্ৰণ আইন
The Child Labour Protection and Regulation Act, 1986
- (c) মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ পাঠ্যক্ৰম
The curriculum of Human Rights Education
- (d) ৰাজ্যিক মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ কাৰ্যাবলী
The functions of State Human Rights Commission

3. মানৱ অধিকাৰৰ পৰিসৰ লিখা। ভাৰতৰ সংবিধানত উল্লেখ কৰা
শিক্ষাৰ অধিকাৰৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰা। 5+8=13

Write the scope of Human Rights. Describe the educational rights stated in the Constitution of India.

নাইবা / Or

ভাৰতৰ মহিলা আন্দোলনৰ কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা। 13

Discuss the causes of Women's Movement in India.

24P/1009

(Turn Over)

4. শিশুৰ বিৰুদ্ধে কৰা হিংসাৰ কাৰণসমূহ বৰ্ণনা কৰা। ইয়াৰ
প্ৰতিৰোধৰ উপায়সমূহ আলোচনা কৰা। 6+7=13

Describe the causes of violence against children. Discuss the measures of prevention of violence against children.

5. মানৱ অধিকাৰ শিক্ষা বুলিলে কি বুজা? মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ
উদ্দেশ্য আৰু গুৰুত্বসমূহ বহলাই লিখা। 2+5+6=13

What is meant by Human Rights Education?
Explain elaborately the objectives and importance of Human Rights Education.

নাইবা / Or

- মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ সীমাবদ্ধতাসমূহ বৰ্ণনা কৰা। প্ৰাথমিক
আৰু মাধ্যমিক শিক্ষাৰ স্তৰত মানৱ অধিকাৰ শিক্ষাৰ বিষয়ে
আলোচনা কৰা। 5+4+4=13

Describe the limitations of Human Rights Education. Discuss the importance of Human Rights Education at elementary and secondary levels of education.

6. (a) ভিয়েনা ঘোষণাপত্ৰ আৰু কৰ্ম আঁচনিৰ ওপৰত এটা টোকা
লিখা। 6

Write a note on the Vienna Declaration and Programme of Action.

- (b) মানৱ অধিকাৰ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত গোলকীয় পৰ্যায়ৰ
বেচৰকাৰী সংস্থাসমূহৰ ভূমিকা বৰ্ণনা কৰা। 7

Explain the role of global NGOs in protecting Human Rights.

(Gender and Education)

1. তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখা : 1×8=8
Answer the following questions :

- (a) ইংৰাজী gender শব্দটো ক'ৰ পৰা আহিছে?
From which word the term 'gender' is derived?
- (b) মাতৃতান্ত্ৰিক সমাজৰ যি কোনো এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
Write any one characteristic of matriarchal society.
- (c) বাল্যবিবাহৰ যি কোনো এটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।
Mention any one cause of child marriage.
- (d) লিংগ বৈষম্য বুলিলে কি বুজা?
What is meant by gender biases?
- (e) একক-লিংগ বিদ্যালয় কি?
What is single-sex school?
- (f) সহ-পাঠ্যক্ৰমিক কাৰ্যাৱলীত দেখা পোৱা লিংগ অসমতাৰ
এটা উদাহৰণ দিয়া।
Give one example of gender inequality in co-curricular activities.

(10)

(g) যৌতুক নিবারণী আইন, ১৯৬১ব এটা দফা উল্লেখ কৰা।

Mention one provision of the Dowry Prohibition Act, 1961.

(h) লিংগ সমতা স্থাপনৰ দৃষ্টিকোণেৰে শিক্ষাৰ লগত জড়িত ভাৰতীয় সংবিধানৰ যি কোনো এটা অনুচ্ছেদ লিখা।

Write any one Article of the Indian Constitution related to education from gender equality perspective.

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা : $5 \times 4 = 20$

Write short notes on the following :

(a) পিতৃতান্ত্ৰিক সমাজ

Patriarchal society

(b) লিংগ অসমতা আৰু পাঠ্যপুথি

Gender discrimination and textbooks

(c) মহিলা সবববাহ নিৰ্মূলৰ ক্ষেত্ৰত আইনৰ ভূমিকা

Role of law in women trafficking

(d) সন্ধান বক্ষার্থে হত্যা

Honour killing

3. লিংগ পৃথকীকৰণৰ ধাৰণাটো লিখা। লিংগ পৃথকীকৰণ
ভ্ৰাসকৰণত শিক্ষাৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা। $5+8=13$

Write the concept of gender segregation.

Discuss the role of education in minimizing gender segregation.

24P/1009

(Continued)

(11)

নাইবা / Or

লিংগ পৃথকীকৰণ কি? লিংগ পৃথকীকৰণৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহৰ
বিষয়ে আলোচনা কৰা। $5+8=13$

What is gender segregation? Discuss the various types of gender segregation.

4. লিংগ সামাজিকীকৰণত কথাছবি আৰু বিজ্ঞাপনৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে
বহুলাই ব্যাখ্যা কৰা। $7+6=13$

Explain in detail about the role of film and advertisement in gender socialization.

নাইবা / Or

কন্যা জ্ঞাণ হত্যাৰ কাৰণসমূহ লিখা। কন্যা জ্ঞাণ হত্যাৰ
পৰিণতিসমূহ বৰ্ণনা কৰা। $6+7=13$

Write about the causes of female foeticide. Describe the consequences of female foeticide.

5. মহিলা সংৰক্ষণ বিধেয়কৰ ইতিহাস আৰু বৰ্তমানৰ স্থিতিৰ বিষয়ে
বৰ্ণনা কৰা। $7+6=13$

Describe the history and current status of Women Reservation Bill.

6. অন্তৰ্ভুক্তিকৃত শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত শিশু মিত্ৰ বিদ্যালয় আৰু বালিকা
মিত্ৰ বিদ্যালয়ৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা। $7+6=13$

Describe the significance of child friendly school and girl friendly school in inclusive education.

24P/1009

(Turn Over)

(12)

নাইবা / Or

লিংগ সমতা পুনঃপ্রবলীকৰণৰ ক্ষেত্ৰত সমনীয়া দল আৰু
শিক্ষকৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। 7+6=13

Explain the role of peer and teacher in
reinforcing gender equality.
